

ภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

Teachers' Leadership Affecting Learners' Quality in the 21st Century in the
Schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1

นพวรรณ พรหมศิริ ทรัพย์หิรัญ จันทริกษ และวันเพ็ญ นันทะศรี
Noppawan Promsiri Suphirun Jantarak and Wanphen Nanthasri

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University
Email: Tuynuy091135@gmail.com

Received: July 30, 2021; Revised: September 22, 2021; Accepted: September 28, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 2) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 3) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำครูกับคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 5) เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 และ 6) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 351 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ภาวะผู้นำครูมีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านสติปัญญาและความสามารถ และ 4) ด้านสังคมตามลำดับ
2. ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
3. คุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
4. ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำครูกับคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ภาวะผู้นำครู ด้านสังคม และด้านสติปัญญาและความสามารถ มีอำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .64 มีอำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 41.00

6. แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีจำนวน 2 ด้าน คือ ด้านสติปัญญาและความสามารถ และด้านสังคม

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำครู คุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of the research were to study 1) to study components of teachers' leadership affecting learners' quality in the 21st century in the schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1, 2) to study levels of teachers' leadership affecting learners' quality in the 21st century in the schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1, 3) to study levels of learners' quality in the 21st century in the schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1, 4) to study relationship between the teachers' leadership and the learners' quality in the 21st century in the schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1, 5) to study the predictive power of the teachers' leadership affecting the learners' quality in the 21st century in the schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1, and 6) to find guidelines for developing the teachers' leadership affecting the learners' quality in the 21st century in the schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1. The samples used in the research were 351 teachers in the schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1 in the academic year of 2020. They were randomized by multistage sampling. The research instrument used in the research was a questionnaire. The statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The research findings were as follows.

1. According to the synthesis of the documents and the related researches, the components of the teachers' leadership affecting the learners' quality in the 21st century in the schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1 consisted of 4 aspects: 1) the physical aspect, 2) the personality aspect, 3) the intelligent and ability aspect, and 4) the social aspect, respectively.

2. The leadership of the teachers in the schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1 in the overall and in aspects was at a high level.

3. The quality of the learners in the 21st century in the schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1 in the overall and in aspects was at a high level.

4. The relationship of the teachers' leadership and the learners' quality in the 21st century in the schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1 was in the positive relationship at a moderate level with the statistical significance at the level of .01.

5. The teachers' leadership in the social aspect and the intelligent and ability aspect had the predictive power to predict the teachers' leadership affecting the learners' quality in the 21st century in the schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1 with the statistical significance at the level of .01, and the multiple correlation coefficient was .64 with the predictive power at 41%.

6. The guidelines for developing the teachers' leadership affecting the learners' quality in the 21st century in the schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1 consisted of 2 aspects: the intelligent and ability aspect and the social aspect.

Keywords: Leadership, Teachers' Leadership, Learners' Quality in the 21st Century

บทนำ

การศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนาโดยมีเป้าหมายให้คนไทยเป็นคนดี เก่ง มีความสุข มีความรู้เชิงวิชาการและสมรรถนะทางวิชาชีพใฝ่เรียนรู้แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีสุขภาพทั้งกายและใจที่สมบูรณ์ สามารถประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พร้อมกับสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยมุ่งพัฒนาคนไทยเป็นสังคมแห่งคุณธรรมภูมิปัญญา และการเรียนรู้ มีการสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อการเรียนรู้นำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน มีสุขภาพ ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและเอื้ออาทร รวมทั้งพัฒนาสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนและสร้างสังคมคุณธรรมภูมิปัญญา และการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดี ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสมดุลในการดำรงชีวิต สิ่งที่เราคาดหวังนี้จะบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับการบริหารงานของวิชาการของสถานศึกษานั้น การบริหารงานวิชาการเป็นปัจจัยทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นที่ต้องการของสังคมต่อไป จึงถือว่าสถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ความมุ่งหวังของสังคมบรรลุจุดหมายปลายทางการบริหารงานวิชาการจะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับวิธีการจัดการที่มีประสิทธิภาพการที่จะบริหารหรือจัดการงานวิชาการของโรงเรียนให้สัมฤทธิ์ผลจำเป็นต้องมีทักษะในการบริหารรูปแบบกระบวนการที่เหมาะสมถึงภาระหน้าที่ของงานวิชาการอย่างละเอียด จนถึงว่าการบริหารงานวิชาการบรรลุตามวัตถุประสงค์ โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่ผู้ปกครองตั้งความหวังไว้อย่างสูง เพื่อเป็นที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ อบรมบ่มนิสัยลูกหลานให้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมดี เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ตั้งแต่ครอบครัวจนถึงประเทศชาติ ดังนั้นโรงเรียนทุกโรงเรียนจึงต้องพยายามสร้างความเป็นมาตรฐานของโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม โดยหันมาเน้นการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน เพราะหัวใจของการศึกษาก็คือ นักเรียนนั่นเอง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาขึ้นอย่างมากหลายประการ โดยเฉพาะการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งทุกโรงเรียนจะต้องเร่งพัฒนาจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีคุณภาพทั้งมาตรฐานคุณภาพของนักเรียน และคุณภาพกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนและที่สำคัญก็คือจะทำอย่างไรจึงจะให้โรงเรียนเป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครอง (จุฬารัตน์ เปี้ยเหมย, 2550)

การพัฒนาประเทศให้เจริญในด้านต่าง ๆ ควรพัฒนาทางการศึกษาเป็นอันดับแรก เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองจนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข คุณภาพผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ถูกกำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ และเป็นเป้าหมายสูงสุดในการจัดการศึกษา แนวการจัดการศึกษา เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ ถือเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาสู่ศตวรรษที่ 21 โดยสาระหมวดนี้ครอบคลุมหลักการ สาระ และกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างให้แนวทางการมีส่วนร่วม สร้างสรรค์ สร้างวิสัยทัศน์ใหม่ทางการเรียนการสอนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน สาระเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” โดยนิยามของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด คือมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่หลากหลายสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการพัฒนาผู้เรียน ผู้สอนต้องสนใจและให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมอง จิตใจ มือ และสุขภาพองค์รวมความหลากหลายทางสติปัญญา การจัดกระบวนการเรียนรู้ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน (นเรศ ปุบุตรชา, 2561)

ภาวะผู้นำถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารเป็นการนำหรือการทำให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติตามที่ประสงค์ ตามเป้าหมายขององค์กร ภาวะผู้นำเป็นเรื่องสำคัญมากในการบริหาร เพราะผู้นำมีความสำคัญสำหรับองค์กรเพราะ เป็นผู้นำพาคณะการสู่ความสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้ไม่ว่าจะเป็นด้านใดก็ตามเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่เป็นเลิศให้กับองค์กร ซึ่งในภาพรวมแล้ว ผู้นำต้องสามารถโน้มน้าวและสร้างอิทธิพลต่อคนผ่านสายสัมพันธ์อันดีและการสนับสนุนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กร (พัชรา วาณิชวดีน, 2560) ภาวะผู้นำของครูจึงเป็นเรื่องสำคัญมากในการจัดการเรียนการสอน เพราะถ้าข้าราชการครูมีภาวะผู้นำที่ดีมีความรู้ ความสามารถ รวมถึงมีคุณสมบัติของการเป็นผู้นำ มีภาวะผู้นำ ก็สามารถทำให้คุณภาพของผู้เรียนดีขึ้น ภาวะผู้นำการเรียนการสอนเป็นพฤติกรรมปฏิบัติงานของครู ผู้บริหารโรงเรียนที่แสดงออกถึงความรู้ความสามารถและทักษะในการบริหารจัดการเรียนการสอนร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการนำให้ครู ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมายและโครงสร้างสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรภาวะผู้นำครูมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก เพราะครูมีบทบาทสำคัญใน การขับเคลื่อนและพัฒนานักเรียนให้เกิดทักษะที่นำไปเป็นแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาองค์กรหรือนักเรียนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้มีประสิทธิภาพนั้นครูต้องแสดงถึงความมีภาวะผู้นำที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและทุกคนในองค์กร เพื่อให้ทุกคนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองในการออกแบบการขับเคลื่อนนักเรียนไปสู่ความสำเร็จ ครูจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลการปฏิบัติงานอย่างมีอาชีพ และเกิดการออกแบบการจัดการเรียนการสอนและจากการศึกษาเอกสารของ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 1 เป็นโรงเรียนที่ยังขาดการพัฒนา โรงเรียนให้ได้มาตรฐานในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะด้านวิชาการแก่นักเรียนอย่างไรก็ตาม ช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมาโรงเรียนดังกล่าว กลับได้รับการพัฒนาขึ้นในทุก ๆ ด้านโดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการ โดยมีภาพแห่งความสำเร็จ คือความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชนที่สรุปได้ว่า เป็นโรงเรียนชั้นดีมีคุณภาพ มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อบอุ่นปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ มีเอกลักษณ์อันโดดเด่นเป็นต้นแบบของการปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริงซึ่งเกิดจากการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมพัฒนา สนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้องและสังคมซึ่งปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการประกอบไปด้วย 1) ปัจจัยด้านสภาพ ของโรงเรียน 2) ปัจจัยด้านผู้บริหาร 3) ปัจจัยด้านครูผู้สอน 4) ปัจจัยด้านชุมชน และ 5) ปัจจัยด้านทรัพยากร ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นหัวใจของการบริหารจัดการศึกษา ในโรงเรียนให้มีคุณภาพ ก่อให้เกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ความร่วมมือร่วมใจ ในการพัฒนางานให้ก้าวหน้าได้มาตรฐานตามเกณฑ์ต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา

เขต 1, 2562)

ด้วยเหตุที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อศึกษาว่า ภาวะผู้นำครูมีอิทธิพลหรือส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตลอดจนมีความสัมพันธ์กันอย่างไรซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางและเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการศึกษาและการดำเนินงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ให้มีคุณภาพทางการศึกษาที่ดียิ่งขึ้นต่อไป รวมทั้งเพื่อรองรับการตรวจประเมินคุณภาพจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
3. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำครูกับคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
5. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
6. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,952 คน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ปีการศึกษา 2563 โดยใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของ Yamane (1967) ได้ตัวอย่างจำนวน 325 คน ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ตัวอย่าง จำนวน 351 คน การได้มาของตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 คุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

โดยตอนที่ 2 และตอนที่ 3 กำหนดเกณฑ์น้ำหนักคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักการและทฤษฎีจากหนังสือ เอกสาร ตำราต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำครู และคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสังเคราะห์แนวความคิดแล้วร่างเป็นข้อคำถามที่ครอบคลุมในเนื้อหาภาวะผู้นำครูและคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เมื่อร่างเสร็จนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของแบบสอบถาม โดยการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาที่ใช้ตลอดจนตรวจสอบเนื้อหาให้ครอบคลุม เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ และร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

2.1 ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำครูกับคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาจาก ความถี่ขององค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำครูความถี่ตั้งแต่ 5 ครั้งขึ้นไป หรือคิดเป็นร้อยละ 50 ขึ้นไป

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	139	39.6
- หญิง	212	60.4
2. อายุ		
- ไม่เกิน 30 ปี	173	49.3
- 31-40 ปี	91	25.9
- 41-50 ปี	43	12.3
- 51 ปีขึ้นไป	44	12.5
3. ระดับการศึกษา		
- ระดับปริญญาตรี	275	78.3
- ระดับปริญญาโท	72	20.5
- ระดับปริญญาเอก	4	1.1
4. ประสบการณ์การทำงานในด้านการสอน		
- น้อยกว่า 5 ปี	155	44.2
- 6-10 ปี	62	17.7
- 11-15 ปี	40	11.4
- 16 ปี ขึ้นไป	94	26.8
5. ขนาดโรงเรียน		
- เล็ก	100	28.5
- กลาง	119	33.9
- ใหญ่	91	25.9
- ใหญ่พิเศษ	41	11.7
6. สถานภาพการทำงาน		
- ข้าราชการครู	351	100.0
9. วิทยฐานะ		
- ไม่มีวิทยฐานะ	154	43.9
- ครูชำนาญการ	63	17.9
- ครูชำนาญการพิเศษ	134	38.2
รวม	351	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 60.4 มีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 78.3 มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2 ส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 33.9 ส่วนใหญ่มีสถานภาพการทำงานเป็นข้าราชการครู จำนวน 351 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 และส่วนใหญ่ไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 43.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ข้อที่	ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S	ความหมาย
1	ด้านกายภาพ	3.97	.72	มาก
2	ด้านบุคลิกภาพ	3.86	.81	มาก
3	ด้านสติปัญญาและความสามารถ	3.89	.80	มาก
4	ด้านสังคม	4.00	.80	มาก
ภาพรวม		3.93	.78	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสังคม ($\bar{X}=4.00$) รองลงมาคือ ด้านกายภาพ ($\bar{X}=3.97$) ด้านสติปัญญาและความสามารถ ($\bar{X}=3.89$) และด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=3.86$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ข้อที่	คุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S	ความหมาย
1	ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ไขปัญหา	4.01	.74	มาก
2	ด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม	3.92	.81	มาก
3	ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม	3.95	.68	มาก
4	ด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ	3.88	.81	มาก
ภาพรวม		3.94	.76	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า คุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ไขปัญหา ($\bar{X}=4.01$) รองลงมาคือ ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ($\bar{X}=3.95$) ด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ($\bar{X}=3.92$) และด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{X}=3.88$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ของความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำครูกับคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ตัวแปร	TL	TLX ₁	TLX ₂	TLX ₃	TLX ₄	CS	CSL ₁	CSL ₂	CSL ₃	CSL ₄
TL	1.00									
TLX ₁	0.701**	1.00								
TLX ₂	0.451**	0.663**	1.00							
TLX ₃	0.401**	0.573**	0.588**	1.00						
TLX ₄	0.717**	0.485**	0.546**	0.482**	1.00					
CS	0.594**	0.420**	0.417**	0.423**	0.575**	1.00				
CSL ₁	0.560**	0.391**	0.444**	0.443**	0.649**	0.802**	1.00			
CSL ₂	0.472**	0.356**	0.412**	0.377**	0.575**	0.472**	0.578**	1.00		
CSL ₃	0.407**	0.429**	0.442**	0.473**	0.467**	0.507**	0.566**	0.595**	1.00	
CSL ₄	0.292**	0.387**	0.473**	0.460**	0.369**	0.487**	0.328**	0.331**	0.409**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำครูกับคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ในระดับปานกลาง ($r = 0.594$) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสังคม ($r = 0.575$) ด้านสติปัญญาและความสามารถ ($r = 0.423$) ด้านกายภาพ ($r = 0.420$) และด้านบุคลิกภาพ ($r = 0.417$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ตัวแปร	R	R ²	Adj R ²	B	S.E.	β	t	Sig
ค่าคงที่(Constant)				.35	.25	-	1.39	.16
ด้านสติปัญญาและความสามารถ (TLX ₃)	.64	.41	.41	.18	.05	.16	3.50**	.00
ด้านสังคม (TLX ₄)	.63	.39	.39	.27	.07	.24	3.91**	.00
SEE = .52; F = 83.39**; Sig = .00								

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณหาผลอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยมี ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .64 มีอำนาจพยากรณ์ (R²) ร้อยละ 41.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนำตัวแปรพยากรณ์มาวิเคราะห์ทั้ง 4 ตัวแปร ตามวิธีการ Stepwise พบว่า มี 2 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์คุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 คือ ด้านสังคม (TLX₄) (Beta = .24) รองลงมาคือ ด้านสติปัญญา

และความสามารถ (TLX_3) ($Beta=.16$) โดยองค์ประกอบของตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 2 ตัว มีอำนาจสัมประสิทธิ์ร่วมกันในการพยากรณ์ที่ปรับแล้ว ($Adj R^2=.414$) และเกิดจากความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ ($SEE=.528$)

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มี 4 ด้าน เรียงลำดับค่าน้ำหนักมาตรฐานจากมากไปน้อย คือ ด้านกายภาพ ด้านบุคลิกภาพ ด้านสติปัญญาและความสามารถ และด้านสังคม

2. ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสังคม ($\bar{X}=4.00$) รองลงมาคือ ด้านกายภาพ ($\bar{X}=3.97$) ด้านสติปัญญาและความสามารถ ($\bar{X}=3.89$) และด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=3.86$) ตามลำดับ

3. คุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ไขปัญหา ($\bar{X}=4.01$) รองลงมาคือ ด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม ($\bar{X}=3.95$) ด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ($\bar{X}=3.92$) และด้านการสื่อสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{X}=3.88$) ตามลำดับ

4. ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำครูกับคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับปานกลาง ($r=0.59$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสังคม ($r=0.57$) ด้านสติปัญญาและความสามารถ ($r=0.42$) ด้านกายภาพ ($r=0.42$) และด้านบุคลิกภาพ ($r=0.41$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .64 มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 41.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนำตัวแปรพยากรณ์มาวิเคราะห์ทั้ง 4 ตัวแปร ตามวิธีการ Stepwise พบว่า มี 2 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์คุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 คือ ด้านสังคม ($Beta=.24$) รองลงมาคือ ด้านสติปัญญาและความสามารถ ($Beta=.16$) โดยองค์ประกอบของตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 2 ตัว มีอำนาจสัมประสิทธิ์ร่วมกันในการพยากรณ์ที่ปรับแล้ว ($Adj R^2=.41$) และเกิดจากความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ ($SEE=.52$)

6. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประกอบด้วย ด้านสติปัญญาและความสามารถ และด้านสังคมเป็น ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์คุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ในครั้งนี้ได้มาจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ องค์ประกอบภาวะผู้นำครู ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำครู มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านสติปัญญา และความสามารถ และ 4) ด้านสังคม ทั้งนี้อาจจะเพราะว่าองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน สามารถอธิบายการเป็นภาวะผู้นำครูได้และเป็นองค์ประกอบที่นักวิชาการและนักวิจัยได้ศึกษา ยืนยันได้จากการศึกษาจากนักวิชาการและนักวิจัย ทั้ง 11 คน มีการกล่าวถึงที่มีความถี่ตั้งแต่ 5 ครั้งขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50 ขึ้นไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขญา ศรีอริยะกุล (2558) พบว่า มีองค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำกับคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) คุณลักษณะทางกายภาพ 2) คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ 3) คุณลักษณะทางภูมิหลังสังคม 4) คุณลักษณะทางสังคม และ 5) คุณลักษณะทางสติปัญญา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรรา สุวรรณวงศ์ (2560) พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำครูเพื่อเสริมสร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพในโรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูง ประกอบด้วย 6 ประการ ดังนี้ 1) ความมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยวิจรรณญาณ 2) ความสามารถในการนำการคิดอย่างสร้างสรรค์ 3) ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ 4) ความสามารถในการกำหนดอนาคตภาพอย่างมีวิสัยทัศน์ 5) ความสามารถในการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ และ 6) ความสามารถในการก้าวทันการเปลี่ยนแปลง

2. ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสังคม ($\bar{X}=4.00$) รองลงมาคือ ด้านกายภาพ ($\bar{X}=3.97$) ด้านสติปัญญาและความสามารถ ($\bar{X}=3.89$) และด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=3.86$) ตามลำดับ ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 2 ภาวะผู้นำครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำครูมีอิทธิพลและแรงจูงใจในผลักดันให้ครูในสถานศึกษามีบุคลิกภาพที่ดีและมีความมั่นคงทางอารมณ์ในการตัดใจด้านต่าง ๆ เป็นแบบอย่างที่สามารถปรับตัวและปรับเปลี่ยนให้ก้าวทันต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ยุคปัจจุบันได้ มีการวางแผนจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ มีเหตุผล คิดสร้างสรรค์ได้ด้วยตนเอง เกิดการพัฒนา ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บ และค้นคว้าองค์ความรู้ได้อย่างรวดเร็ว สนับสนุนและกระตุ้นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล และเป็นผู้นำส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ สิ่งใหม่ ๆ ที่มีความหลายให้แก่เพื่อนร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขญา ศรีอริยะกุล (2558) เรื่องคุณลักษณะผู้นำกับคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ คุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ($\bar{X}=4.53$) คุณลักษณะทางกายภาพ ($\bar{X}=4.51$) คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ ($\bar{X}=4.50$) คุณลักษณะทาง ภูมิหลังและสังคม ($\bar{X}=4.49$) คุณลักษณะทางสังคม ($\bar{X}=4.48$) และคุณลักษณะทางสติปัญญา ($\bar{X}=4.47$) ตามลำดับ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Trewatha and Newport (1982) ได้แบ่งลักษณะของผู้นำออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. คุณลักษณะทางกายภาพ ประกอบด้วย ความสูง รูปร่างหน้าตา น้ำหนัก ความมีพลัง ความทนทานร่างกาย 2. ลักษณะทางบุคลิกภาพ มีความทะเยอทะยาน มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง 3. คุณลักษณะทางสังคม การมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และ 4. คุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นผู้มีความสามารถในการพูดสื่อสารมีความรอบรู้

3. คุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ไขปัญหา ($\bar{X}=4.01$) รองลงมาคือ ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ($\bar{X}=3.95$) ด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ($\bar{X}=3.92$) และด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{X}=3.88$) ตามลำดับ ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 3 คุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดของผู้เรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองและสร้างสรรค์งานที่อยู่บน พื้นฐานความรู้และความคิดของผู้เรียน ส่งเสริมทักษะการทำงานด้วยกระบวนการกลุ่มแก่ผู้เรียน จัดบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียนให้มีความรู้สึกเอื้อเฟื้อแผ่ระหว่างผู้เรียนและผู้เรียน เมื่อผู้เรียนได้นำพากลุ่มปฏิบัติกิจกรรมจนบรรลุผลสำเร็จจะมีการกล่าวชมเชยและสอนให้ผู้เรียนจัดทำรายงานผลการศึกษาด้วยวิธีการที่แปลกใหม่ เช่น คลิปวิดีโอสั้น ๆ เป็นต้น และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษา เพื่อการสื่อสารและใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างอิสระ ภายใต้การดูแลของครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญ ธิ ทุ อ่า (2561) ได้ศึกษาการศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดกาบอง ประเทศเวียดนาม ผลการวิจัย พบว่า 1. ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดกาบอง ประเทศเวียดนาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$) 2. นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีทักษะการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 3. นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนต่างกัน มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. แนวทางในการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ฝึกความคิดสร้างสรรค์และการแก้ไขปัญหา ควรจัดให้มีการอบรมหรือการแข่งขันที่เกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศฯ ชัยวรรณวรรต (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้ทักษะศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ทักษะศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความ เมตากรุณา วินัย คุณธรรม และจริยธรรม ($\bar{X}=4.34$) ด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนการทัศน์ ($\bar{X}=4.18$) ด้านอาชีพและทักษะการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.13$) ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ($\bar{X}=4.02$) ด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{X}=4.02$) ด้านการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{X}=3.89$) ด้านการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ($\bar{X}=3.73$) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา ($\bar{X}=3.72$) ด้านการอ่าน ($\bar{X}=3.60$) ด้านการเขียน ($\bar{X}=3.58$) และด้านทักษะทางคณิตศาสตร์ ($\bar{X}=3.55$) ตามลำดับ

4. ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำครูกับคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับปานกลาง ($r=0.59$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสังคม ($r=0.57$) ด้านสติปัญญาและความสามารถ ($r=0.42$) ด้านกายภาพ ($r=0.42$) และด้านบุคลิกภาพ ($r=0.41$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 4 ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความสัมพันธ์กันในทางบวก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำครูเป็นพื้นฐาน คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพการเรียน การสอน การบริหารงานวิชาการและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางภาวะผู้นำระหว่างครู นักเรียน เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนา

การเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นที่ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รินนาราชชารี (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูกับระดับภาวะผู้นำครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทธิศักดิ์ สุวรรณไตรย์ (2559) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิพงษ์ อุปทุม (2562) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยทางการบริหารและประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วศิน ชูชาติ (2559) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน แห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .64 มีอำนาจพยากรณ์ (R^2) ร้อยละ 41.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนำตัวแปรพยากรณ์มาวิเคราะห์ทั้ง 4 ตัวแปร ตามวิธีการ Stepwise พบว่า มี 2 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์คุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 คือ ด้านสังคม ($Beta=.24$) รองลงมาคือ ด้านสติปัญญาและความสามารถ ($Beta=.16$) โดยองค์ประกอบของตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 2 ตัว มีอำนาจสัมประสิทธิ์ร่วมกันในการพยากรณ์ที่ปรับแล้ว ($Adj R^2=.41$) และเกิดจากความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ ($SEE=.52$) จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ไปทำการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะและปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ ต่อไป
2. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความกรุณาและเมตตาถ่ายทอดความรู้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.ทรัพย์หิรัญ จันทักษ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.วันเพ็ญ นันทะศรี กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้เมตตา ดูแล เอาใจใส่และให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยดีตลอดเวลา โดยการให้แนวคิดให้คำปรึกษาคำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ตามหลักวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1, สำนักงาน. **แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561-2564**. สกลนคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1, 2562.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **แนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมาตรฐานสากล**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553.
- จุฬารัตน์ เปี้ยเหมย. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกให้บุตรเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง**. การค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.
- ทศา ชัยวรรณวรรต. **การรับรู้ทักษะศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 5, การวิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลง(Research to Make A CHANGE)**. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชธานี, 2563.
- ธีรพงศ์ อุปทุม. **ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2562.
- นเรศ ปุบุตรชา. **รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะครูที่ส่งต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2561.
- พัชรา วาณิชวสิน. **การพัฒนาภาวะผู้นำ จากทฤษฎีสู่แนวปฏิบัติที่ดีและกรณีศึกษา Leadership Development: Theories, Best Practices and Case Study**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน, 2560.
- รินนา ราชชาวี. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2559.
- วศิน ชูชาติ. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปกร, 2559.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. **สรุปผลการดำเนินงาน 9 ปี ของการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, 2552.
- สุชญา ศรีอริยะกุล. **คุณลักษณะผู้นำกับคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปกร, 2558.
- อนุสรรา สุวรรณวงศ์. **“องค์ประกอบของภาวะผู้นำครูเพื่อสร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพในโรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูง,”** *ปัญญาภิวัฒน์*. 9, ฉบับพิเศษ (กรกฎาคม 2560): 204-216.
- ฤทธิศักดิ์ สุวรรณไตรย์. **ปัจจัยภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของการจัดการ เรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2559.
- เหงียน ถิ ทู ฮ่า. **“การศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดกว๋างบิ่ง ประเทศเวียดนาม,”** *วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 6, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2561): 14-24.
- Yamane, Taro. *Statistic: An introductory analysis*. 2nd ed. New York: Harper & Row, 1967.